

02

«Esto es fútbol, papá»

Homofòbia i discursos d'odi en l'esport. El cas de Borja Iglesias

«THIS IS FOOTBALL, DAD». HOMOPHOBIA AND HATE SPEECH IN SPORT.
THE CASE OF BORJA IGLESIAS

ARÁN REIG-MARTÍNEZ

Universitat de València

aranreig@gmail.com

ORCID: 0009-0001-2532-0663

CARLES XAVIER SENSO VILA

Universitat de València

carlesenso@gmail.com

ORCID: 0000-0003-0529-5787

rebut: 30/03/2026

acceptat: 03/04/2026

publicat: 29/09/2026

<https://doi.org/10.28939/iam.debats-140.11>

debats #140 (p. 196_211)

RESUM

El futbolista del Celta de Vigo Borja Iglesias va ser víctima d'atacs homòfobs a través de les xarxes socials a propòsit de manifestacions públiques en les quals el davanter es posicionava, sense embuts, sobre temes de l'actualitat. Aquesta investigació analitza la tipologia dels atacs d'odi a través de la xarxa social X (abans Twitter) per constatar la pressió mediàtica que viuen els representants de l'esport sotmesos a l'escrutini públic. S'analitzen més de 1.500 comentaris, dels quals quasi el 46% dels missatges contenien odi; és a dir, poden ser constitutius de delictes per perseguir un determinat grup social.

Paraules clau: odi, desinformació, homofòbia, racisme, masclisme, xarxes socials, futbol, esport.

ABSTRACT

Celta de Vigo footballer Borja Iglesias was the victim of homophobic attacks on social media in connection with public demonstrations in which the striker took a clear stance on current issues. This research analyses the typology of hate attacks on the social network X (formerly Twitter) to ascertain the media pressure experienced by representatives of the sport subjected to public scrutiny. More than 1,500 comments were analysed, almost 46% of the messages contained hate, that is, they may constitute a crime to persecute a certain social group.

Keywords: hatred, misinformation, homophobia, racism, sexism, social media, soccer, sport

INTRODUCCIÓ. L'ODI ARRELAT A L'ESPORT

El jove àrbitre alemany Pascal Kaiser es va declarar públicament a la seua parella en el partit entre el Colònia i el Wolfsburg, davant prop de 40.000 espectadors. A la seua petició de matrimoni va rebre com a resposta un sí i un efusiu bes. També, dies després, una pallissa d'un grup d'homes que no va voler entendre ni respectar que la seua parella fora un altre jove xic. El vídeo de la petició es va fer viral i als milers de missatges romàntics també els van seguir una campanya d'homofòbia que va desembocar en la brutal agressió física. Del món digital a l'analògic, de la ficció del núvol a un ull morat i la por al cos.

Les agressions i la discriminació en el futbol venen des de lluny. De molt lluny. L'odi s'institueix com una reacció intrínseca i inherent de l'ésser. L'odi¹ es va arrelar des de pràcticament l'inici de l'esport del baló. Subjecte a la passió de les emocions i a l'acció en grup, les graderies dels estadiis sempre han sigut camp d'odi cap als rivals, que són insultats, estigmatitzats i perseguits. Com en qualsevol esport? En el futbol, per la seua difusió i arrelament, potser

1. L'Organització per a la Seguretat i Cooperació a Europa estipula que el delictes d'odi «es dona quan el seu autor ha designat intencionadament una persona o propietat com el seu objectiu per una o més característiques protegides o ha expressat hostilitat cap a algunes característiques protegides durant la comissió del delictes. Es compon de dos elements: un delictes i una motivació prejudiciosa». A més, una sentència del Tribunal Suprem del 4 de febrer de 2019 va afegir que el tipus penal de l'art. 510 CP s'ha de complementar amb el risc que aquest missatge exercisca una influència sobre altres persones que done origen a actes que puguen posar en perill els valors essencials de l'ésser humà, com la seua vida, la seua integritat física o la seua llibertat. Informació consultada a través de l'Organització per a la Seguretat i Cooperació a Europa (OSCE): «Els delictes d'odi motivats pel racisme i la xenofòbia». Document disponible en: <https://www.osce.org/files/f/documents/6/b/502275.pdf> (data de consulta: 10 de març de 2026).

més. Com més partits i més passió, més presència de la violència.

Es diu que el primer cas documentat de racisme en el futbol es va donar pels volts de 1909, quan Walter Tull va ser atacat amb llenguatge racista («lower than Billingsgate») en un partit davant el Bristol City. Així ho va documentar la premsa, el diari *Northampton Tire*. Remarcable per ser tal vegada el primer cas registrat en els mitjans de comunicació, però amb tota seguretat que els atacs d'odi van nàixer amb l'aparició d'aquest esport, a mitjan segle XIX. Després (com per exemple han constatat Rodríguez Moya i Arellano), els casos de racisme (com altres tipus d'atacs d'odi) s'han succeït sense descans en el món del futbol. Aquest va començar sent un esport d'elit, practicat per classes acomodades, però quan van començar a jugar-hi i a destacar, per exemple, persones de color, el racisme es va expandir. Es parla ací de racisme perquè ha sigut el tipus de discriminació més estudiat, sobretot per la inexistència d'una altra mena de manifestacions identitàries o d'orientació sexual. L'homosexualitat en el futbol no ha existit pràcticament. O, més ben expressat, les manifestacions homosexuals no han proliferat en els vestidors i en els mitjans de comunicació, per la qual cosa la discriminació ha aparegut puntualment en les graderies davant casos particulars, com per exemple el del jugador del Real Madrid Michel a propòsit de l'incident amb Valderrama. Sí que s'hi ha manifestat amb tot el dramatisme el masclisme contra les dones. Més encara quan han començat a destacar, també a Espanya, amb la consecució de títols fins i tot d'àmbit internacional. «Futbol femení, ni futbol, ni femení», es va popularitzar. Masclisme en vena.

L'odi perpetrat a través del racisme ja va començar a generalitzar-se en la dècada dels cinquanta del segle XX, com va constatar el futbolista marroquí Larbi Ben Barek quan era jugador de l'Atlètic de Madrid. Segons explica Carles Viñas, «en la dècada

dels setanta, Espanya va començar a obrir-se a altres influències. En aquella dècada van recalar jugadors negres com el gambià Alhaji Momodo Njile, contractat pel Sevilla en 1973. Un altre cas va ser el britànic Laurence Cunningham, traspasat en 1979 pel West Bromwich Albion al Reial Madrid. El davanter anglès, víctima d'abusos racials al seu país, també va patir assetjaments similars a Espanya quan va ser increpat per un aficionat sevillista al crit d'«inferior». També va suportar càntics racistes el porter camerunès Thomas N'Kono durant la seua etapa als anys huitanta en el RCD Espanyol. Un fet similar al que van patir uns anys més tard altres porters, com Jacques Songo'o, del RCD de la Corunya, i Wilfred Agbonavbare, del Rayo Vallecano, que va rebre insults com «negro, cabrón, recoge el algodón». (Viñas, 2024).

Suposa un repàs succint davant l'anorreadora presència d'odi racista en el futbol. I això pot representar un ínfim exemple dels atacs públics (és a dir, mediatitzats), perquè en el futbol amateur (no hi ha xifres oficials, però es parla de desenes de milers de partits a Espanya cada setmana) aquestes conductes també es reproduïen constantment.

El sociòleg Ramón Llopis-Goig considera que la sensació «de dissolució de la identitat personal —en termes de control moral— i la creació d'una inèrcia emocional de naturalesa col·lectiva produeixen una sensació d'acord tàcit que redueix l'activitat dels mecanismes inhibitoris i actua com un marc per a legitimar comportaments racistes i xenòfobs que probablement no s'exhibirien mai de manera individual. Així, es produeix una disminució de l'autocontrol moral dels aficionats, acompanyada d'un contagi emocional que, a vegades, pot conduir a comportaments violents o racistes» (Llopis-Goig, 2009). Un estudi de Séntisis Intelligence va demostrar que el 20% dels comentaris digitals durant les temporades 2016-2017 i 2017-2018 van ser de caràcter violent

(incloent-hi insults, signes racistes, homòfobs o masclistes). D'altra banda, una nota de premsa del Ministeri d'Inclusió Social i Migracions de febrer de 2025 va fer públic les dades arreplegades per l'Observatori Espanyol de Racisme i Xenofòbia (Oberaxe). Davant els milers de missatges d'odi, les plataformes de xarxes socials van actuar de manera diferent en la comesa d'erradicar-los. En aquella ocasió, l'informe va detallar que TikTok era la plataforma amb una taxa de retirada més alta, amb un 86%, seguida de Facebook, amb un 74%. En aquell butlletí, X només va eliminar-ne un 5% i Instagram i YouTube, cap. Una altra dada alarmant va ser que la meitat dels continguts d'odi notificats estaven focalitzats en les persones musulmanes, amb un 43% de continguts d'islamofòbia. Aquelles dades del discurs d'odi van ser seguides per les publicacions contra persones del nord d'Àfrica (30%) i dirigides a persones afrodescendents (17%). «L'esport acapara bona part del discurs d'odi racista i xenòfob, però també a través de l'esport, i de manera molt especial del futbol, podem arribar a milions de persones per a combatre aquests missatges; d'ací ve que hàgem concentrat esforços amb LaLiga per a millorar el monitoratge i, per tant, el marge d'actuació i capacitat de resposta», va manifestar la ministra Elma Saiz.

Tot això en un marc d'acció de l'odi que, segons l'*Informe sobre l'evolució dels delictes i incidents d'odi a Espanya* (2024), va provocar que aquell any s'investigaren un total de 1.955 infraccions penals i incidents d'odi a Espanya, entre els quals els delictes d'odi per racisme i xenofòbia van ser els més nombrosos, amb el 41,13% del total. Respecte de l'any anterior, 2023, van augmentar els delictes d'odi relacionats amb l'antisemitisme i l'aporofòbia, mentre que van baixar els relacionats amb ideologia i antigitanisme.

QUAN L'ODI USA LES XARXES SOCIALS DIGITALS

Hui no hi ha cap esport professional allunyat de l'escrutini social. I, més enllà, l'opinió de la resta s'ha situat com un element associat a l'esport també ama-

teur, que les xarxes socials digitals (també especialitzades, com Strava) han convertit en públic, fins i tot pel que fa als entrenaments. Estudis com els desenvolupats per Herrera, Pacheco, Palomar i Zavala han relacionat l'ús de xarxes socials amb la depressió, la falta d'habilitats socials i la baixa autoestima, i els usuaris s'han mostrat indefensos i mantenint una percepció deteriorada sobre les seues relacions interpersonals.

La competència constant per la comparació social, la descontextualització de les dades que ofereixen una falsa realitat, el consum addictiu de les xarxes socials ludificades que es pot traduir en un sobreentrenament o en una excessiva exigència competitiva basada en l'obsessió per les mètriques estadístiques, la pèrdua d'objectius basats en el gaudi personal i la salut o la dependència emocional de la validació pública poden desembocar en problemes d'ansietat, baixa consideració personal, irritabilitat o esgotament. Són conseqüències de la imposició de la identitat digital sobre l'analògica, de l'espai virtual sobre el físic. Un món cibernètic que exigeix perfecció, renovació constant i inacabable, en contrast amb una vida real plena de dubtes, imperfeccions, cansament i lesions.

Però, més enllà dels efectes perniciosos de l'exposició pública de l'esport (es pot ampliar informació en «El riesgo de la vanidad. Redes sociales deportivas y su efecto en la salud mental» (Senso, 2025), aquesta investigació se centra en l'odi, conseqüència directa i indesitjable d'aquesta exhibició a través de les xarxes socials.

Les xarxes digitals posen en perill la salut mental dels esportistes i també, paral·lelament, el seu bon rendiment. La FIFA va fer pública una investigació coincidint amb el Dia Internacional per a Contrarestar el Discurs d'Odi de les Nacions Unides, que es commemora cada 18 de juny, i que denunciava l'augment exponencial de les agressions verbals patides per futbolistes durant els tornejos de seleccions per raons de racisme, xenofòbia o homofòbia, principalment. L'estudi va rastrejar més de 400.000 publicacions fetes durant la UEFA Euro 2020 i la Copa Africana de Nacions 2021 i va poder constatar que

més del 50% dels jugadors van ser objecte d'alguna mena d'insults discriminatoris, gran part dels quals procedents de les seues pròpies nacions. La majoria van correspondre a comentaris homòfobs (40%) i racistes (38%).

Segons expliquen a través de la pàgina web, el Servei de Protecció en les Xarxes Socials (SMPS) de la FIFA protegeix del ciberassetjament a futbolistes, equips i membres de les delegacions, evita que els seus perfils en les xarxes socials s'ompliguin de missatges ofensius i els permet gaudir una mica més de les competicions. Així mateix, evita que els seus seguidors es vegin exposats a comentaris abusius, discriminatoris o amenaçadors, i impedeix que aquesta mena de conductes es normalitzen. Des de la seua activació, i després de més d'una vintena de competicions estudiades a través de 15.302 comptes, el servei havia ocultat al maig de 2026 més de deu milions de comentaris abusius i havia protegit de possibles danys psicològics els destinataris, els seus amics, familiars i seguidors. Els comptes denunciats són traslladats, en primera instància, a les plataformes tecnològiques perquè prenguen accions, encara que davant de situacions greus es remet a les forces policials.

«Com a representants dels atletes, condemnem, en els termes més enèrgics, totes les formes d'atac i assetjament, independentment de les opinions que un pugua tindre sobre determinades decisions. Estem de tot cor la nostra simpatia i suport als atletes i persones afectades per aquest comportament inacceptable», va manifestar el Comité Olímpic Internacional (COI), que durant els Jocs Olímpics de París 2024 també va filtrar més de 8.500 missatges insultants o abusius a esportistes. Per exemple, la campiona olímpica de boxa, l'algeriana Imane Khelif, o la seua companya taiwanesa, Lin Yu-ting, van rebre milers de missatges ofensius.

En aquells JJOO també es va assetjar en xarxes la waterpolista Paula Leitón, criticada pel seu físic. Va expressar: «Potser pensen que em faran mal. Sé com és el meu cos i el vull moltíssim. El treballer per a un esport que és la meua vida. Tant em fan els comentaris. Acabe de guanyar un or olímpic, que és el somni que tenia des que era una nana. Estic zero

preocupada, però si han de seguir amb aquests comentaris, que pensen en les persones a qui poden fer mal. A mi no m'afecta, però potser a alguna xiqueta, sí».² Sobre el món del futbol s'han conegut diferents estudis. El primer informe³ de l'Observatori Espanyol del Racisme i la Xenofòbia va analitzar, al novembre de 2025, els missatges d'odi en les xarxes socials, i va detectar 33.458 continguts sobre esportistes. Lamine Yamal va ser el més damnificat, concentrant el 60% dels atacs racistes i insults. El va seguir Vinicius, amb el 29%; i, en menor manera, després Mbappé, Balde, Brahim Díaz o Iñaki Williams. L'Observatori va observar el comportament de les plataformes tecnològiques quan els van notificar les denúncies. Així, Facebook va ser de les que millor va reaccionar, després de retirar un 62% del contingut denunciat, mentre que X només va actuar sobre el 10%.

A mitjan 2024, una investigació de la càtedra eSports de la Universitat de Màlaga, la Universitat Internacional de La Rioja i el club d'eSports GI-ANTX va constatar que la majoria dels artífexs dels comentaris d'odi en xarxes socials contra els professionals d'eSports són homes, amb estudis bàsics i odi cap a les jugadores de sexe femení. Aquesta pressió fa que el 58% de les jugadores oculten el gènere per a evitar insults. L'odi cap a elles se centra en la seua condició de dones (61%) o en la seua aparença (44%). Als jugadors (entre el 15 i el 30%) se'ls ataca per la seua nacionalitat, ètnia o orientació política. Les apostes esportives incrementen els atacs per la frustració que provoca no poder aconseguir rèdit econòmic.

2. *El Mundo/EFE*: La waterpolista Paula Leitón se defiende de las críticas a su físico: «Sé cómo es mi cuerpo y lo quiero muchísimo. Acabo de ganar un oro y no me afectan». 13 d'agost de 2024. <https://www.elmundo.es/deportes/juegos-olimpicos/2024/08/13/66bb0ed7fdddf99068b458a.html>

3. Tronchoni, Nadia: Un año de rastreo del discurso de odio en redes: Lamine Yamal, a quien llaman «moro de mierda», concentra el 60% de los ataques racistas. 8 de novembre de 2025. <https://elpais.com/deportes/futbol/2025-11-08/un-ano-de-rastreo-del-discurso-de-odio-en-redes-lamine-yamal-a-quien-llaman-moro-de-mierda-concentra-el-60-de-los-ataques-racistas.html>

El gran problema de les xarxes socials és que les conseqüències del seu ús desmesurat i descontrolat continuen sent desconegudes per a la majoria, per la qual cosa es requereix l'alfabetització digital i mediàtica per a comprendre-les, atès que els seus efectes sobre la població (i potser més sobre els joves) poden ser molt greus emocionalment. La gimnasta Simone Biles va insistir, després de la seua absència de l'alta competició, que prendre's un descans i deixar d'estar sotmesa a la pressió social va ser clau per a sanar-se mentalment. Va tornar més preparada i va demostrar de nou que era la millor gimnasta de la història, superant barreres físiques mai explorades. Segons va defensar l'analista JayNay Honest, una volta aconseguides les nocions físiques en el món de la gimnàstica, en competició el 10% del potencial procedeix dels músculs, però el restant 90% arriba de la ment.

La pressió i les distraccions s'amplien amb el consum (de vegades compulsiu) de les xarxes socials. El món de l'esport, gràcies a pioneres d'una certa valentia, viu en l'actualitat el debat de la salut mental, sobretot com a resposta a l'exigència de les xarxes socials, amb pressions ciutadanes de suposats aficionats que generen estrès, ansietat i depressió entre els esportistes. Alguns i algunes ho van denunciar abans, però van ser sobretot la tennista Naomi Osaka i la gimnasta Simone Biles les que van popularitzar la situació al voltant de 2021. La Universitat de Toronto va demostrar aquell mateix any que la majoria d'atletes d'alt rendiment senten problemes en la salut mental relacionats amb l'ansietat, la depressió, l'estrès i els trastorns alimentaris (Poucher-Tammen-Kerr-Cairney, 2019). Segons la pionera en l'estudi, l'estudiant graduada de la Facultat d'Educació Física i Kinesiologia Zoe Poucher (que va publicar en la revista *Psychology of Sport and Exercise*) els atletes d'elit són més propensos a experimentar tras-

torns de salut mental per l'estrès i la pressió. Es va concloure que el 31,7% d'esportistes presenten símptomes de depressió; el 18,8%, d'ansietat, i el 8,6% desenvolupa trastorns alimentaris.

EL CAS BORJA IGLESIAS

Borja Iglesias va néixer en 1993, a Santiago de Compostel·la, on es va iniciar en les categories inferiors de l'equip local Santiago FC. El món del futbol el va dur després, en 2007, al planter del València CF, on va militar tres temporades, per a passar més tard pel Vila-real. La professionalitat l'ha fet vestir després les samarretes del Saragossa, l'Espanyol, el Betis, el Bayer Leverkusen i el Celta de Vigo. Ha arribat a jugar en la selecció espanyola. Així, va debutar el 24 de setembre de 2022, convocat per Luis Enrique, per als partits corresponents de la Lliga de Nacions de la UEFA 2022-23 davant Suïssa i Portugal. En el seu debut davant Suïssa va jugar mitja hora i no va marcar.

Tanmateix, la seua vida professional ha estat sempre complementada per un compromís ciutadà que l'ha dut a posicionar-se davant problemes tant del dia a dia com estructurals. És el cas d'un que sempre ha resultat un tabú en el món del futbol, com és l'homosexualitat dels futbolistes. També sobre la guerra de Gaza, la discriminació racial o la igualtat de les persones LGTBI+. «Tant de bo utilitzem més el futbol per a millorar la societat, perquè té capacitat per a fer-ho». Aquesta és una entre les múltiples frases pronunciades per Iglesias, situació que l'ha dut a estar en la diana de grups que, tant a través del món digital com als estadis i la rodalia li han proferit insults i amenaces, inclús de mort. Borja Iglesias ha decidit no callar.

Una de les primeres vegades que es va viralitzar el posicionament polític d'Iglesias va ser a propòsit

de l'expansió del moviment Black Lives Matter, quan ja va aparèixer públicament amb les ungles pintades de negre. Allà van començar els atacs d'odi contra la seua persona. El seu compromís inclús el va allunyar de les convocatòries de la selecció espanyola de futbol, després de negar-se a acudir a una convocatòria per l'agressió sexual que el llavors president de la Federació, Luis Rubiales, va protagonitzar contra la jugadora Jenni Hermoso. El 23 d'agost de 2023, a penes uns minuts després d'una compareixença pública de Luis Rubiales en la qual va anunciar que no estava disposat a dimitir, Iglesias va publicar en les xarxes socials: «Estic trist i decebut. Com a futbolista i com a persona no em sent representat pel que ha passat hui a la Ciutat del Futbol de Las Rozas. Em sembla lamentable que continuen pressionant i posant el focus sobre una companya. Vestir la samarreta de la selecció espanyola és el més gran que m'ha passat en la meua carrera. No sé si en algun moment tornaré a ser una opció, però he pres la decisió de no tornar a la selecció fins que les coses canvien i aquest tipus d'actes no queden impunes. Per un futbol més just, humà i decent». Va ser el primer i un dels pocs futbolistes d'elit a posicionar-se en aquell conflicte. La majoria va guardar silenci i, a diferència de les dones que formen part del món del futbol femení, pocs van mostrar el seu suport públic a la jugadora agredida. Alexia Puteillas, dues vegades Pilota d'Or, va obrir un fil digital que va ser tendència mundial a través del hashtag #SeAcabó.

Mesos més tard, Iglesias també va voler expressar la seua opinió sobre el genocidi de Gaza perpetrat per Israel. «Cal fer alguna cosa», va contestar a preguntes dels periodistes davant els esdeveniments de la volta ciclista, que va ser avortada per les protestes contra la massacre. «El que em sorprén és que a vegades donem més importància a parar un esdeveniment esportiu que a un genocidi [...] Si es fiquen davant de la porteria amb una bandera de Palestina i això ajuda, tant de bo ho facen quan haja de xutar jo i no clave el gol i me l'anul·len. Tant de bo». Aquelles manifestacions van tornar a ser l'inici de milers d'atacs a les xarxes socials.

La campanya estudiada ací va succeir en gener de 2026. Després d'un partit, Iglesias va ser increpat al carrer, quan dialogava amb un amic. «Maricón de mierda», «píntate las uñas», li escridassaren, a més de desitjar-li la mort. El davanter ho va denunciar a les xarxes socials de forma sarcàstica: «Que estrany, si això no passa mai en el futbol». El seu club, el Celta, li va donar suport a través d'una publicació que resava: «El respecte no es negocia. L'odi no té cabuda en el futbol. Orgullosos de tu, dins i fora del terreny de joc». També LaLiga va publicar un post de suport, al cap d'unes hores.

Una aficionada va moure després una campanya de suport en la qual convidava a pintar-se les ungles en suport del futbolista, acudint massivament a Balaídos. L'impacte va ser mundial. Mediàticament, Iglesias ha aconseguit, amb el seu compromís i posicionament, situar temes de debat que normalment no són tractats en el món de l'esport, i ha aconseguit arribar a un públic nombrós. A més, altres futbolistes com Aitor Ruibal o Héctor Bellerín també s'han mostrat predisposats a utilitzar la projecció que dona el futbol per a parlar de temes socials. «M'he criat entre màquines de cosir i això també m'interessava. Compréc els estereotips i els mems del *performative male* ('mascle performatiu'), però són una arma de doble tall: hi ha un grup d'homes que de veritat intenten trobar un espai on sentir-se còmodes fora de la masculinitat hegemònica tradicional i la mofa pot espantar». Són paraules de Bellerín, el jugador del Betis que abans va vestir les samarretes de l'Arsenal o el Barça. Una altra masculinitat està en expansió malgrat tot el soroll.

Encara que són exemples puntuals i no hegemònics, concentren gran importància. L'antic seleccionador anglès, Gareth Southgate va declarar en una entrevista que «enganyen els homes joves fent-los creure que l'èxit es mesura pels diners o per la dominància de les dones. Els ensinistren per a no mostrar cap emoció i els convencen que el món sencer, sobretot les dones, estan en contra seua». També Bellerín va declarar: «No sé si m'he trobat algun company homosexual. És molt trist. Vull dir que en els vestuaris en els quals he estat o no n'hi ha hagut o no s'ha creat l'ambient perquè una persona

Taula 1. LLIBRE DE CODIS 1. Font: elaboració pròpia	
1. Data	
2. Llengua	Castellà / Gallec / Una altra / Emoji
3. Contingut	Text / Foto / Vídeo / Foto + text / Vídeo + text
4. RT	Sí / No
5. Usuari original	
6. Polèmica explícita	Sí/No
7. Comentaris	
8. <i>Repost</i>	
9. M'agrada	
10. Visualitzacions	
11. Guardat	

puga expressar el que és i com se sent. Em sembla trist pensar que el futbol s'ha estancat. És complicat enfrontar-se a molts estereotips que hi ha en el futbol. L'homosexualitat n'és un. No és fàcil eixir de l'armari. Crec que anirà millorant. La gent ha d'entendre que si se't permet mostrar-te de la manera en què eres feliç, segur que rendiràs millor. Se'ns hauria de deixar dir el que sentim i pensem perquè l'aficionat puga empatitzar. En canvi, es mostra el futbolista com un producte que només ha d'expressar-se sobre uns temes».

METODOLOGIA DE TREBALL PER A L'ANÀLISI

Aquest treball estudia el discurs d'odi en l'esport a través de l'anàlisi dels comentaris publicats en X amb motiu de l'esdeveniment que va tindre lloc el 12 de gener de 2026, després del partit entre el Sevilla FC i el RC Celta de Vigo. En finalitzar el partit, dirigint-se a l'autobús, el jugador de l'equip vigués Borja Iglesias va rebre insults homòfobs per part d'alguns aficionats de l'equip contrari entre els quals es va poder sentir l'expressió «píntate las uñas».

Aquesta investigació analitza de manera quantitativa els tuits publicats en la xarxa social X per part del perfil oficial del RC Celta de Vigo (@RCCelta) i

de Borja Iglesias (@BorjaIglesias9), entre l'endemà dels atacs (13/01/2026) i l'1 de febrer del mateix any. Per a concretar l'estudi evitant els continguts sense relació amb el tema estudiat, s'analitzen totes les publicacions de Borja Iglesias, així com les que va fer el club en què s'esmenta directament el jugador o aquest apareix en imatge. Entre els dos perfils s'ha recopilat un total de 52 publicacions, que han sigut sotmeses a una primera codificació mitjançant l'aplicació d'un llibre de codis estructurat en 11 variables.

Amb una primera classificació s'ha identificat la data de la publicació (1), la llengua en què s'ha fet la comunicació (2), el tipus de contingut compartit (3), la possibilitat de tractar-se d'un retuit d'un altre compte (4), qui ha sigut l'autora o l'autor del tuit original (5), si tracta la polèmica de les ungles de manera explícita (6) i la quantitat de comentaris (7), *reposts* (8), m'agrada (9), visualitzacions (10) i guardats (11) del contingut analitzat.

Seguidament a aquesta primera classificació, s'ha procedit a l'anàlisi manual dels comentaris de resposta als tuits seleccionats (aquells publicats per Borja Iglesias o pel RC Celta de Vigo fent referència al jugador). Els comentaris de resposta a les publicacions originals s'han sotmés a un segon llibre de codis. En els casos de les publicacions amb més de 100 comentaris, s'ha fet l'estudi manual de les 100 pri-

Taula 2. LLIBRE DE CODIS 2. Font: elaboració pròpia	
1. Usuari	Personal / Institucional / Temàtic / Anònim / Grok
2. Llengua	Castellà / Gallec / Una altra / Emoji
3. Comentari	Atac / Defensa / Futbolístic / Un altre
4. Text	Sí / No
5. Imatge	No / Foto / Mem / Gif / Vídeo
6. Odi	No / Identitat sexual / Sexe o gènere / Antigitanisme / Antisemitisme / Aporofòbia / Religió / Disfòbia / Generacional / Malaltia / Ideologia / Islamofòbia / Racisme o xenofòbia / Violència / Insult / Virilitat / Aspecte físic / Provocador / Banalització / Futbolístic / Un altre
7. Amenaça	Sí / No
8. Comentaris	
9. M'agrada	
10. Visualitzacions	
11. Guardat	

meres respostes mostrades per la xarxa social. El corpus d'investigació ascendeix a 1.592 respostes.

Aquest segon llibre de codis, en primer lloc tracta d'identificar el tipus d'usuari (1), que es classifica com a personal, institucional, temàtic, anònim o Grok (intel·ligència artificial d'X), en funció de la informació existent com a nom, cognoms o foto de perfil; la segona variable se centra en la identificació de la llengua en què s'ha escrit la resposta (2); pel que fa al tipus de comentari (3), amb aquesta classificació s'identifica si es tracta d'un missatge d'atac al jugador, de defensa o una aportació futbolística. Es considera l'opció «un altre» per a missatges difícilment identificables. Amb els punts 4 i 5 es busca descriure el tipus de publicació amb l'objectiu de conèixer els mitjans usats per als atacs o les defenses (text, foto, mem, gif, vídeo).

Parant atenció al tipus d'odi de les publicacions, la variable 6 ens permet classificar els atacs segons la llista proposada per l'*Informe sobre l'evolució dels delictes d'odi a Espanya* (Ministeri de l'Interior, 2024). Atenent les peculiaritats del tema tractat i després d'haver fet una primera lectura dels comentaris, se sumen les opcions *violència*, *insult*, *virilitat*, *aspecte*

físic, *provocador*, *banalització*, *futbolístic* i *un altre*. Finalment, es busca detectar amenaces directes al jugador (7) i quantificar l'*engagement* de les publicacions a través del nombre de comentaris (8), *reposts* (9), m'agrada (10), visualitzacions (11) i guardats (12).

RESULTATS

Tot i que els perfils estudiats han sigut el del club de futbol @RCCelta i el del futbolista @BorjaIglesias, trobem que aquests han recorregut en diferents ocasions a compartir publicacions de tercers. Així, el compte que més publicacions originals ha publicat sobre el jugador (fent al·lusió a les ungles o apareixent aquest en text o imatge per altres motius) ha sigut l'oficial del Celta de Vigo, amb 32 tuits en els 19 dies d'estudi. Destaca per sobre de Borja Iglesias el perfil de LaLiga, que ha sigut retuitat en 5 ocasions (3 pel Celta de Vigo i 2 per Borja Iglesias).

En el cas del perfil @RCCelta, de les vegades que s'ha fet una publicació on ha estat present Borja Iglesias (bé en imatge, bé per escrit), 13 han sigut per a referir-se a algun aspecte relacionat amb les ungles. Ací trobem campanyes on es convida els afi-

TAULA 3. AUTOR DE LA PUBLICACIÓ ORIGINAL. Font: elaboració pròpia

Perfil	Nre. de publicacions	Perfil	Nre. de publicacions
@RCCelta	32	@ZonaMixta__	1
@LaLiga	5	@CeltaEnglish	1
@BorjaIglesias9	3	@LaLigaenDirecto	1
@CanteiraCeleste	2	@jorgeruve	1
@mmourino	1	@futgal	1
@LaRevuelta_TVE	1	@CHAMPYVIGO	1
@RealSociedadEUS	1	@juanmaironman	1

TAULA 4. CONTINGUT ON ES FA MENCIÓ DE MANERA EXPLÍCITA A LES UNGLES PINTADES. Font: elaboració pròpia

Perfil	Si	No
@RCCelta	13	22
@BorjaIglesias9	5	12

TAULA 5. ENGAGEMENT DE LES 10 PUBLICACIONS AMB MÉS COMENTARIS. Font: elaboració pròpia

Codi	Comentaris	Reposts	M'agrada	Visualitzacions	Ungles
38	1000	4000	32000	1000000	Si
14	488	3000	24000	1000000	Si
13	486	811	9000	988000	Si
7	452	1000	6000	1000000	Si
33	370	3000	30000	1000000	Si
2	343	2000	16000	502000	Si
4	232	134	1000	269000	No
18	174	1000	10000	141000	Si
15	102	268	4000	61000	Si
30	100	53	180	180	No

cionats i les aficionades a assistir al camp amb les ungles pintades, per exemple. Atenent el perfil del jugador, s'han detectat 5 publicacions en relació amb la temàtica comentada.

La publicació amb més comentaris ha sigut la codificada amb el número 38, feta per Borja Iglesias l'endemà dels atacs a l'estadi del Sevilla FC. Aquest ha sigut, al mateix temps, el tuit que més vegades s'ha repostejat, el que més m'agrada ha rebut i dels que més visualitzacions ha obtingut. Dels 10 tuits més comentats, únicament dos no estan relacionats de manera explícita amb la situació d'assetjament estudiada (tuit 4 i tuit 30). El número 4 es tracta d'una publicació de Borja Iglesias compartida pel Celta de Vigo on es llig «vs Sevilla cf» i es veuen fotografies del jugador durant el partit. El número 30 és una publicació de @RCCelta retuitada en relació amb el resultat final de 3-1 davant la Real Societat (Borja Iglesias apareix en la fotografia compartida).

Seguidament, es mostren els resultats del segon llibre de codis aplicat a la publicació 38.

Després d'haver estudiat els 100 primers comentaris de resposta a la publicació i d'haver sumat les formes d'odi, se n'ha obtingut un total de 105 expressions, ja que en 5 comentaris s'han detectat diferents formes d'odi al mateix temps. Seguidament, es mostren alguns comentaris classificats d'acord amb aquestes categories.

- Provocador: *Pero por qué te haces la víctima ahora y luego vas de chulo provocando? Es raro no?.* Todo lo que te digan es poco, per @Tortuguismo_.
- Virilitat: *Eres un buen sojas Borjita. Piel muy fina, esto es futbol, papa,* per @jordiSanit89.
- Banalització: *Dedícate a jugar.,* per @JosemanuSFC.
- Identitat sexual: *De hecho, ojalá siga pasando. Jódete, bujarra.,* per @nostalgicopablo.
- Ideologia: *En los Estadios del norte de España se jalea a asesinos de españoles inocentes y no te pones tan digna. ¿Será porque compartes y apoyas lo que hicieron?,* per @Neroazurri0605.
- Futbolistic: *La gente en el fútbol da asco pero recuerda que uno de los clubes con la afición más asquerosa en ese sentido son las del Zaragoza y Betis,* per @pogatxa.
- Aspecte físic, [imatge d'un dibuix del geperut de Notre Dame], per @Chopo22sv.
- Insult, *Es que eres insoporable, macho,* per @jefa237135741.

Publicació 38:

Publicació 4:

Publicació 30:

TAULA 6. ODI EN LA PUBLICACIÓ 38. Font: elaboració pròpia

Tipus d'odi	Nre. de publicacions	Tipus d'odi	Nre. de publicacions
No	55	Ideologia	3
Provocador	15	Futbolístic	3
Virilitat	11	Aspecte físic	2
Banalització	5	Insult	2
Identitat sexual	8	TOTAL	105

TAULA 7. LLENGUA, ATAC I DEFENSA EN LA PUBLICACIÓ 38. Font: elaboració pròpia

Castellà		Gallec		Una altra	
94		5		1	
Atac	Defensa	Atac	Defensa	Atac	Defensa
40	49	0	5	1	0

TAULA 8. PERFILS AMB RESPOSTA A LA PUBLICACIÓ (38). Font: elaboració pròpia

Personal		Anònim		Temàtic		Institucional		Grok	
60		35		4		1		0	
Atac	Defensa	Atac	Defensa	Atac	Defensa	Atac	Defensa	Atac	Defensa
18	42	23	12	0	4	0	1	0	0

En la publicació amb més comentaris trobem, entre les 100 primeres respostes mostrades per X, 94 missatges escrits en castellà, 5 en gallec i 1 sense text. Dels missatges en castellà, 40 son d'atac al jugador i 49 el defenen davant els insults; en gallec únicament trobem missatges de suport al futbolista.

El major nombre de respostes a la publicació, 38, provenen de perfils aparentment personals (60 publicacions), amb 18 missatges d'atac i 42 de defensa; respecte dels usuaris anònims, es calculen 35 publicacions, de les quals 23 són atacs i 12 són tuits de suport a Iglesias. 4 perfils temàtics (Celtainfo, @belezaceleste, @100anosdefutbol i @RBB_bettis_1907) i un d'institucional (@Cadiz_Fundacion) fan costat al futbolista.

Del total de comentaris estudiats es calcula que el 45,73% d'aquests (728 publicacions) es corresponen

amb missatges d'odi, el 30,09% (479 tuits) són missatges de defensa o suport al futbolista i el 13,19% (210 missatges) tracten temes futbolístics. 175 unitats (10,99%) han sigut classificades com «altre» per no coincidir amb cap de les altres categories.

CONCLUSIONS

Dels més de 1.500 missatges d'aficionats estudiats, només 210 (el 13%) són merament futbolístics. Aquesta podria ser la conclusió principal de l'estudi sobre un perfil d'un determinat jugador de l'elit espanyola si aquesta dada no ocultara una realitat encara més preocupant: no és que el debat sobre el futbol espanyol no vaja sobre futbol, és que sovint té trets racistes, masclistes o homòfobs. De fet, en el cas investigat en aquest estudi, amb una mostra important de

TAULA 9. ATACS I DEFENSES SOBRE EL TOTAL DE RESPOSTES ESTUDIADES (1.592).
Font: elaboració pròpia

Atac	Defensa	Futbolístic	Altres	Total
728	479	210	175	1592
45,73%	30,09%	13,19%	10,99%	100%

comentaris a través de la xarxa social X, quasi el 46% dels missatges contenen odi; és a dir, poden ser constitutius de delictes per perseguir un determinat grup social, en aquest cas a través del davant del Celta Borja Iglesias. Tot amb la justificació (la suposada justificació) de la conducta de l'ariet, que va passar per mostrar-se públicament a favor de la llibertat d'expressió o l'orientació sexual. Iglesias no és un jugador de futbol típic, entès com una àmplia majoria que no es pronuncia públicament sobre fets socials o polítics. El davant de l'equip vigués hi diu la seua perquè entén que el futbol ha d'implicar-se en la solució de problemes i que representa una plataforma mediàtica que permet arribar a un públic nombrós i, per tant, mobilitza masses socials importants. Com es diu, són pocs els futbolistes (com també els esportistes d'altres disciplines) que ho fan.

Aquests actes, canalitzats per exemple pel que a priori sembla ser un acte innocent com ara pintar-se les ungles, són observats per alguns com provocacions, i situen el futbolista com a diana dels seus atacs. El fet de pintar-se les ungles va alçar la reacció de grups de persones que van assaltar al futbolista a través de campanyes d'insults i persecució, uns comentaris que van arribar a traslladar-se als partits, les prèvies i els moments posteriors, en camps de futbol determinats. La persecució digital és el primer pas cap a la persecució física. Iglesias, a més, representa una visió del futbol, l'esport i la vida que xoca directament contra el que s'ha considerat normatiu en el futbol i que passa per la masculinitat, l'individualisme i l'egoisme. En el futbol, la discrepància s'observa (atés el fanatisme) com una ofensa identitària. Discrepar és insultar, per això l'insult de tornada està justificat.

Encara que la conducta d'Iglesias també va recollir mostres de suport, en xarxes socials com ara X van ser

hegemònics els insults i les desqualificacions. «L'odi motiva més que l'amor», dirà l'assessor polític ultradretà Roger Stone, un dels iniciàtics gurus de Donald Trump. Aquestes ofenses i insults continuen publicats a dia de hui. El propietari de la plataforma, el multimilionari Elon Musk, ha aplicat una suposada i innegociable llibertat d'expressió total des que va comprar X, ha limitat la moderació activa i ha reduït dràsticament el personal de seguretat, fins a pràcticament fer-lo desaparèixer. La situació ha provat la reacció de la Unió Europea, que investiga la plataforma per la difusió de desinformació i contingut il·lícit. S'estudien multes de fins al 6 % de la seua facturació global.

Un comportament d'odi que, a més, ha aconseguit major projecció a través de X des de l'arribada a la direcció de l'empresa del magnat Elon Musk (a l'octubre de 2022), moment des del qual la xifra de missatges d'odi en Twitter (ara X) ha pujat un 50%. Al juny de 2023 la companyia, ja clarament posicionada a favor de missatges conspiracionistes i d'ultradreta, va bloquejar l'accés a les dades de la xarxa a investigadors i periodistes, de manera que ja va ser impossible contrastar la creixent proliferació d'aquest tipus de missatges d'odi. Abans es va poder constatar que van rebre també un 70% més de *likes* gràcies a la major capacitat de viralitat. Com que arribaven a més gent, agravaven a més gent. Tot això segons un article científic publicat per investigadors de la Universitat de Califòrnia en Berkeley i Los Angeles i de la Universitat del Sud de Califòrnia (Hickey-Fessler-Lerman-Burghardt, 2025). Al març de 2026, el Govern d'Espanya va fer un pas endavant més per intentar controlar l'expansió dels missatges d'odi a la societat. El president, Pedro Sánchez, va anunciar HO-DIO (la Huella del Odio y la Polarización, per a mesurar de manera sistemàtica, a través de l'Observa-

tori Espanyol del Racisme i la Xenofòbia —Oberaxe—, la presència, l'evolució i l'abast dels discursos d'odi en les plataformes digitals. Tot per a evitar la tendència que parlava que tres de cada quatre joves espanyols es creuen amb discursos d'odi en el dia a dia d'Internet. Oberaxe localitzava llavors 1.300 missatges d'odi cada dia, i va contrastar que els delictes d'odi havien crescut un 41% en una dècada. És per això que és complicat afirmar que els delictes d'aquest tipus se centren en les persones que tenen certes característiques. Més prompte sembla un atac al conjunt de la societat. Una societat que veu desaparèixer les certes i en les quals és cada vegada més complicat diferenciar què és cert i què fals, amb la qual cosa perjudica la cohabitació democràtica.

Malauradament, l'ecosistema digital no es pot concebre en l'actualitat sense interaccions agressives consolidades en l'emoció. El respecte que regeix les relacions diàries de tall personal, és a dir, les analògiques es difumina en l'espai digital, on es concep una certa irrealitat, un univers paral·lel de normes més elàstiques en el qual, a més, la impunitat permet experimentar amb formes de llenguatge més bel·licosos. L'odi s'expandeix amb comoditat per les plataformes de xarxes socials digitals, especialment en X (abans Twitter), servida inicialment com una àgora pública, encara que hui es conega més la parcialitat del seu algorisme i, per tant, la inexistència d'un espai de debat igualitari.

En les xarxes socials (i potser menys quan es parla d'esport, un món alimentat per les emocions) no hi ha tranquil·litat. Un repòs temàtic que a més es veu vilipendiat per la velocitat endiablada amb la qual tot transcorre en l'espai cibernètic. Aquesta volatilitat també enforteix la sensació d'impunitat perquè, malgrat la gravetat d'algunes accions, ràpidament queden sepultades per noves, de major o menor entitat. Una impunitat que compta amb la complicitat de les plataformes, que permeten la proliferació de comptes anònims que sovint actuen sense conseqüències sobre els seus actes. Una situació que, en part, podria començar a canviar perquè gràcies a la intel·ligència artificial i la seua capacitat per a garbellar dades, cada vegada és més complicat mantindre comptes amb pseudònims.

Així ho va constatar un grup d'investigadors al març de 2026, quan es va encarregar de reunir i analitzar milers de publicacions de fòrums anònims com Hacker News i Reddit, i va demanar a diverses IA que identificaren els seus autors. «Per a sorpresa de ningú, models de llenguatge com Gemini o Chat-GPT van fer en minuts el que un humà necessitaria moltíssimes hores i potser no aconseguiria mai: els models van identificar al 68% d'usuaris anònims amb un 90% de precisió, enfront de quasi un 0% del millor mètode que no utilitza models de llenguatge», va escriure Jordi Pérez Colomer en *El País*.⁴ Aquesta investigació es basa en un conflicte que passa de la vida analògica a l'ecosistema digital, específicament a X, on assumeix un volum més alt de conflictivitat. És allí, en el món cibernètic, on adquireix una nova i agreujada dimensió, que retroalimenta l'opinió pública des de diferents fronts. Les xarxes socials serveixen per a mobilitzar seguidors i contraris, i així s'alimenta un debat on les parts es mostren estanques i on domina l'insult, l'amenaça i la persecució. Un debat sense debat. Una conversa sense orelles. La popularitat del personatge i el seu massiu seguiment en xarxes (per a bé i per a mal) augmenta la gravetat de l'assumpte que, això sí, compta amb una volatilitat important. Tan ràpid com puja el suflé, baixa. Com tot en Internet, la velocitat primer s'ensenyoreix del tema i després l'abandona.

Evidentment, aquest estudi compta amb les limitacions pròpies de l'anàlisi d'un cas particular i d'una xarxa social que, amb tot, es considera paradigmàtica pel tipus de missatges arreplegats. Malgrat aquestes limitacions, és possible extraure conclusions que parlen de l'ambient que es respira en les plataformes tecnològiques, sobretot quan el futbol i, amb

4. Jordi Pérez Colomer: «La IA acaba con el anonimato en redes: así de fácil es desenmascarar cuentas con seudónimo». *El País*. 12 de març de 2026.

<https://elpais.com/tecnologia/2026-03-12/la-ia-acaba-con-el-anonimato-en-redes-asi-de-facil-es-desenmascarar-cuentas-con-seudonimo.html> Amb informació basada en l'estudi *Large-scale online deanonymization with LLMs*, de Simon Lermen, Daniel Paleka, Joshua Swanson, Michael Aerni, Nicholas Carlini, Florian Tramèr. <https://arxiv.org/pdf/2602.16800> (or arXiv:2602.16800v2 [cs.CR] for this version) <https://doi.org/10.48550/arXiv.2602.16800>

aquest, la passió emocional s'interposa com a element de conflicte. La llibertat d'expressió, en aquests ambients, es confon amb la possibilitat per a agredir verbalment, i lliurement, el suposat oponent, que és estigmatitzat per les seues «diferències», siguin sexuals, ideològiques, de procedència o de classe social. L'insult i la persecució s'ofereixen com a opinió, davant la contínua i, sembla, incontrolable, impunitat. Molt sovint es parla de la futbolització de la política, però també s'observa, per descomptat, una politització del futbol. De fet, sempre ha tingut lloc, perquè l'esport i el futbol han sigut controlats i utilitzats pel poder, sobretot per a traslladar un missatge polític a través d'un espai interpretat com a no-polític. Com s'apunta en l'apartat de resultats d'aquesta investigació, s'identifiquen com a discurs d'odi ideològic les relacions amb una ideologia d'esquerres, progressista i, fins i tot, directament amb el Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE).

Aquestes investigacions, per tant, busquen incitar noves línies d'estudi per a madurar el coneixement sobre l'ecosistema mediàtic. En el cas de Borja Iglesias, es combinen diferents elements que amplien la capacitat dels missatges d'odi per a expandir-se primer pel món digital i, després, a través de la societat allunyada de les pantalles. Un futbolista que, lliurement i per un compromís determinat, se sobre-exposa a través de les xarxes socials. Unes opinions que són amplificades pels mitjans de comunicació tradicionals, que observen en el cas d'Iglesias una anomalia dins de l'espai futbolístic, ja que són pocs els jugadors que opinen de res que no siga futbol. Al futbolista se li pressuposa injustament incapacitat per a l'opinió, mentre Iglesias demostra constantment la seua formació per a oferir el seu punt de vista sobre problemàtiques del dia a dia. A més, Iglesias s'ha expressat sobre temes històricament perseguits pels aficionats més radicals del futbol, cas del feminisme, de la igualtat de les persones LGTBI+ o dels migrants. És sobre aquests temes sobre els quals s'ha alçat més crispació, ja que per a alguns sectors de la grada (física i digital) dels camps de futbol, la virilitat pàtria no pot permetre que es veja rebatuda la seua hegemonia.

ANNEX

